

FEDERACJA ROSYJSKA

Ustawa Federalna z dnia 31 maja 1996 r.

O obronie

(ze zmianami z dnia 26 lipca 2017 r.)

Przyjęta
Przez Dumę Państwową
24 kwietnia 1996 r.

Zatwierdzona
Przez Radę Federacji
15 maja 1996 r.

Niniejsza Ustawa Federalna określa podstawy i organizację obrony Federacji Rosyjskiej, upoważnienia organów władzy państwowej Federacji Rosyjskiej, funkcje organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu lokalnego, organizacji i ich urzędników państwowych, prawa i obowiązki obywateli Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony, siły i środki zaangażowane do obrony, odpowiedzialność za naruszenie ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony, a także inne normy dotyczące obrony.

(Preambuła w redakcji, która weszła w życie od 19 kwietnia 2013 r. Ustawą Federalną z 5 kwietnia 2013 r. Nr 55 – UF).

Rozdział I **Podstawy i organizacja obrony** **(art. 1-3)**

Artykuł 1. Podstawy obrony

1. W niniejszej Ustawie Federalnej pod pojęciem obrony rozumie się system politycznych, ekonomicznych, wojskowych, społecznych,

- prawnych i innych środków służących do przygotowania do zbrojnej ochrony i zbrojna ochrona Federacji Rosyjskiej, jedności i nienaruszalności jej terytorium.
2. Obrona jest organizowana i realizowana zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi, niniejszą Ustawą Federalną, ustawami Federacji Rosyjskiej i innymi aktami prawnymi.
  3. W celu obrony ustanowiono obowiązek wojskowy obywateli Federacji Rosyjskiej i wojskowo-transportowy obowiązek federalnych organów władzy wykonawczej, organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu lokalnego i organizacji niezależnie od form własności, a także właścicieli środków transportu.
  4. W celu obrony tworzy się Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej.
  5. Do obrony wykorzystuje się wojska gwardii narodowej Federacji Rosyjskiej (dalej – inne wojska).
  6. Do wypełnienia odrębnych zadań w zakresie obrony wykorzystuje się inżynieryjno-techniczne formacje wojskowe, wojskowe formacje budownictwa drogowego przy federalnych organach władzy wykonawczej i wojskowe formacje ratownicze federalnego organu władzy wykonawczej, mające pełnomocnictwa do rozwiązywania zadań w zakresie obrony obywatelskiej (dalej – formacje wojskowe), służbę zewnętrznego wywiadu Federacji Rosyjskiej, organy federalnej służby bezpieczeństwa, organy ochrony państwowej, organy prokuratury wojskowej, wojskowe organy śledcze Komitetu Śledczego Federacji Rosyjskiej, federalny organ zabezpieczenia przygotowania mobilizacyjnego organów władzy państwowej Federacji Rosyjskiej (dalej – organy), a także tworzone na czas wojny formacje specjalne.
  7. Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, wojskowe formacje i organy wypełniają zadania w zakresie obrony zgodnie z Planem użycia Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej.
  8. Inne wojska, wojskowe formacje i organy zostają zaangażowane do wspólnego z Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej operatywnego i mobilizacyjnego przygotowania w celu przygotowania się do wypełniania zadań z zakresu obrony.
  9. Utworzenie i funkcjonowanie formacji mających organizację wojskową lub uzbrojenie i technikę wojskową, albo w których przewiduje się odbycie służby wojskowej, nie będące przedmiotem innych ustaw federalnych, jest zabronione i ścigane.

10. Ziemia i inne bogactwa naturalne, przekazane na potrzeby Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, wojskowych formacji i organów, są własnością federalną.
11. Ziemia i inne bogactwa naturalne będące własnością podmiotów Federacji Rosyjskiej, formacji municypalnych, własnością prywatną mogą być skonfiskowane dla potrzeb Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, wojskowych formacji i organów tylko zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.
12. Majątek Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, wojskowych formacji i organów jest własnością federalną na prawach prowadzenia gospodarstwa lub operatywnego zarządzania. Majątek Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej w stosunku do którego, zgodnie z Ustawą Federalną z 21 lipca 2005 r. Nr 115 – UF O porozumieniach koncesyjnych, dopuszcza się zakończenie porozumienia koncesyjnego i może być on przekazany koncesjonariuszowi zgodnie ze wskazaną Ustawą Federalną.

Artykuł 2. Organizacja obrony

Organizacja obrony obejmuje:

- 1) prognozowanie i ocenę niebezpieczeństwa wojennego i wojennego zagrożenia,
- 2) opracowanie podstawowych kierunków polityki wojennej i ustaw doktryny wojennej Federacji Rosyjskiej,
- 3) regulacje prawne z zakresu obrony,
- 4) budownictwo, przygotowanie i podtrzymywanie w koniecznej gotowości Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, a także planowanie ich wykorzystania,
- 5) opracowanie, tworzenie i doskonalenie systemów dowodzenia Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej, innymi wojskami, formacjami i organami wojskowymi, uzbrojenia i techniki wojennej, stworzenie ich zapasów, a także planowanie wykorzystania widma o częstotliwości radiowej,
- 6) planowanie bezpośredniego przygotowania do przemieszczenia i translokacja organów władzy państwowej Federacji Rosyjskiej, organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu lokalnego i gospodarki kraju do pracy w warunkach wojny,
- 7) mobilizacyjne przygotowanie organów władzy państwowej Federacji Rosyjskiej, organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyj-

- skiej, organów samorządu lokalnego i organizacji niezależnie od form własności, transportu komunikacji i ludności kraju,
- 8) utworzenie w składzie państwowej rezerwy materiałowej zapasów dóbr materialnych (w tym zapasu rezerwy mobilizacyjnej i niezmnieszonego zapasu państwowej rezerwy materiałowej) przeznaczonych dla potrzeb mobilizacyjnych Federacji Rosyjskiej,
  - 9) planowanie i realizacja przedsięwzięć dotyczących obrony cywilnej i terytorialnej,
  - 10) operatywne wyposażenie terytorium Federacji Rosyjskiej w celach obrony,
  - 11) zabezpieczenie ochrony informacji, stanowiących tajemnicę państwową w zakresie obrony,
  - 12) rozwój nauki dla dobra obrony,
  - 13) koordynacja działań organów władzy państwowej Federacji Rosyjskiej, organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu lokalnego w zakresie obrony,
  - 14) finansowanie wydatków na obronę, a także kontrola wydatkowania środków, wydzielonych na obronę i działalność Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, realizowana zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej,
  - 15) współpraca międzynarodowa dotycząca bezpieczeństwa zbiorowego i wspólnej obrony,
  - 16) inne przedsięwzięcia w zakresie obrony.

Artykuł 2-1. Plan obrony Federacji Rosyjskiej

1. W celu planowania i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony opracowuje się Plan obrony Federacji Rosyjskiej, który zawiera kompleks powiązanych dokumentów dotyczących planowania wojskowego.
2. Opracowanie dokumentów dotyczących planowania wojskowego włączonych do Planu obrony Federacji Rosyjskiej, realizowane jest zgodnie z Ustawą o wojskowym planowaniu w Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 3. Ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony

1. Ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony opiera się na Konstytucji Federacji Rosyjskiej, umowach międzynarodowych Federacji Rosyjskiej i zawiera federalne ustawy konstytucyjne, ustawy federalne, niniejszą Ustawę Federalną i ustawy Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony.

2. Ustawy funkcjonują niezależnie od ich ogłoszenia poprzez rozporządzenia i inne akty prawne organów zarządzania Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej, innymi wojskami, formacjami i organami wojskowymi.

Rozdział II

Uprawnienia organów władzy państwowej Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony

(art. 4-6)

Artykuł 4. Pełnomocnictwa Prezydenta Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony

1. Prezydent Federacji Rosyjskiej jest Najwyższym Głównodowodzącym Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej.
2. Prezydent Federacji Rosyjskiej:
  - 1) określa podstawowe kierunki polityki wojskowej Federacji Rosyjskiej,
  - 2) zatwierdza doktrynę wojenną Federacji Rosyjskiej, Plan obrony Federacji Rosyjskiej i Ustawę o planowaniu wojskowym w Federacji Rosyjskiej,
  - 3) sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej, innymi wojskami, formacjami i organami wojskowymi,
  - 4) w przypadkach agresji lub bezpośredniego zagrożenia przeciwko Federacji Rosyjskiej, ogłasza ogólną lub częściową mobilizację, wprowadza na terytorium Federacji Rosyjskiej lub w poszczególnych obszarach stan wojenny z bezzwłocznym powiadomieniem o tym Rady Federacji i Dumy Państwowej, wydaje rozkaz Najwyższego Głównodowodzącego Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu działań wojennych,
  - 5) wykonuje uprawnienia w zakresie zabezpieczenia reżimu stanu wojennego zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej i Federalną Ustawą Konstytucyjną.
  - 6) podejmuje, zgodnie z ustawami federalnymi decyzję o zaangażowaniu Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych do wypełnienia zadań z wykorzystaniem uzbrojenia niezgodnie z ich przeznaczeniem,
  - 7) zatwierdza koncepcje i plany formowania oraz rozwoju Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów woj-

skowych, Planu użycia Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, Mobilizacyjny plan Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, Plan przedsięwzięć, realizowanych w Federacji Rosyjskiej w razie wzrostu zagrożenia agresją przeciwko Federacji Rosyjskiej do ogłoszenia mobilizacji w Federacji Rosyjskiej, Plan przejścia Federacji Rosyjskiej na warunki czasu wojny, Plan operatywnego wykorzystania terytorium Federacji Rosyjskiej w celu obrony, a także podstawowe wskaźniki Mobilizacyjnego planu gospodarczego Federacji Rosyjskiej,

- 8) zatwierdza państwowy program uzbrojenia,
- 9) zatwierdza programy jądrowych i innych specjalnych prób i sankcjonuje przeprowadzenie wskazanych prób,
- 10) zatwierdza jednolity rejestr stanowisk wojskowych, podlegających obsadzeniu przez wyższych oficerów w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojskach, formacjach i organach wojskowych i ogólną liczbę stanowisk wojskowych podlegających obsadzeniu przez pułkowników (komandorów) w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojskach, formacjach i organach wojskowych, nadaje wyższe stopnie wojskowe, mianuje żołnierzy na stanowiska wojskowe, na których od personelu wymagane są wyższe stopnie oficerskie, odwołuje ich ze stanowisk wojskowych i zwalnia ich ze służby wojskowej w trybie, przewidzianym ustawą federalną,
- 11) zatwierdza strukturę, skład Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych do ogłoszenia włącznie, etatową liczebność wojskowych i personelu cywilnego Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych,
- 11-1) podejmuje decyzję o utworzeniu mobilizacyjnych rezerw ludzkich Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych i ustala liczebność rezerwistów ze wskazaniem ich rozdzielenia pomiędzy Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe na wniosek odpowiednich federalnych organów władzy wykonawczej, federalnych organów państwowych, a także ustala szczegóły formowania mobilizacyjnych rezerw ludzkich w organach federalnej służby bezpieczeństwa,
- 12) podejmuje decyzje o dyslokacji i scentralizowaniu Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, jednostek wojskowych od formacji i wyżej,
- 13) zatwierdza ogólnowojskowe regulaminy, Regulamin żandarmerii wojskowej Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, ustawy o Sztandarze bojowym jednostki wojskowej, Banderze marynarki wojennej

- Federacji Rosyjskiej, trybie odbywania służby wojskowej, radach wojskowych, komisariatach wojskowych, komisariatach wojskowych i obowiązkach wojskowo-transportowych,
- 14) zatwierdza ustawy o Ministerstwie Obrony Federacji Rosyjskiej, Sztapie Generalnym Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej i federalnych organach władzy wykonawczej, pełnomocnych w zakresie kierowania innymi wojskami, formacjami i organami wojskowymi, określa kwestie koordynacji działań federalnych organów władzy wykonawczej, federalnych organów państwowych i organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony,
  - 15) zatwierdza Ustawę o obronie terytorialnej Federacji Rosyjskiej, Plan obrony terytorialnej Federacji Rosyjskiej, Plan obrony cywilnej i obrony ludności Federacji Rosyjskiej,
  - 16) zatwierdza plany rozmieszczenia na terytorium Federacji Rosyjskiej obiektów z ładunkiem jądrowym, a także obiektów do likwidacji broni masowego rażenia i odpadów nuklearnych,
  - 17) prowadzi negocjacje i podpisuje umowy międzynarodowe Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony, włączając umowy o wspólnej obronie, bezpieczeństwie zbiorowym, redukcji i ograniczeniu sił zbrojnych i zbrojeń, o udziale Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej w operacjach wspierających pokój i bezpieczeństwo międzynarodowe,
  - 18) wydaje dekryty powołujące obywateli Federacji Rosyjskiej do służby wojskowej, wojskowych zbiórek (ze wskazaniem liczby wzywanych obywateli Federacji Rosyjskiej i ich podział między Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe), a także o zwolnieniu ze służby wojskowej obywateli Federacji Rosyjskiej, odbywających służbę wojskową z poboru (na zasadzie powołania) w trybie przewidzianym ustawą federalną,
  - 19) ustala wykaz organizacji działających w interesach obrony kraju i bezpieczeństwa państwa oraz państwowych, federalnych organizacji kształcących wyższego stopnia, do których wojskowi, odbywający służbę wojskową na kontrakcie mogą być kierowani nie na stanowiska wojskowe, a także ogólną liczbę wojskowych kierowanych nie na stanowiska wojskowe do każdej ze wskazanych organizacji,
  - 20) wykonuje inne uprawnienia w zakresie obrony nałożone na niego przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej, federalne ustawy konstytucyjne, ustawy federalne i ustawy Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 5. Uprawnienia Zgromadzenia Federalnego w zakresie obrony

1. Rada Federacji:

- 1) rozpatruje wydatki na obronę, ustanowione przyjętymi przez Dumę Państwową ustawami federalnymi o budżecie federalnym,
- 2) rozpatruje przyjęte przez Dumę Państwową ustawy federalne w zakresie obrony,
- 3) zatwierdza dekrety Prezydenta Federacji Rosyjskiej o wprowadzeniu stanu wojennego i stanu wyjątkowego na terytorium Federacji Rosyjskiej lub na jej poszczególnych obszarach, a także o zaangażowaniu Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk formacji i organów wojskowych z wykorzystaniem uzbrojenia do wypełnienia zadań niezgodnych z ich przeznaczeniem,
- 4) rozpatruje kwestie o możliwości wykorzystania Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej.

2. Duma Państwowa:

- 1) rozpatruje wydatki na obronę, ustanowione ustawami federalnymi o budżecie federalnym,
- 2) przyjmuje ustawy federalne w zakresie obrony.

Artykuł 6. Uprawnienia Rządu Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony

Rząd Federacji Rosyjskiej:

- 1) realizuje środki dotyczące zapewnienia obrony i ponosi w granicach swoich pełnomocnictw, odpowiedzialność za stan i zabezpieczenie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych,
- 2) kieruje działalnością w kwestii obrony podległych mu federalnych organów władzy wykonawczej,
- 3) opracowuje i przedstawia Dumie Państwowej wnioski dotyczące wydatków na obronę w budżecie federalnym,
- 4) organizuje wyposażenie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych w uzbrojenie i technikę wojenną na ich zamówienie,
- 5) organizuje zabezpieczenie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych w środki materialne, energetyczne i inne zasoby i usługi na ich zamówienie,
- 6) organizuje opracowanie i wykonanie państwowego programu uzbrojenia,

- 6-1) zatwierdza państwowy program rozwoju kompleksu obronno-przemysłowego i zapewnia jego wykonanie,
- 7) organizuje opracowanie planów mobilizacyjnych dla zaspokojenia potrzeb państwa, Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji wojskowych, organów i specjalnych formacji i potrzeb ludności w czasie wojny, zatwierdza Plan mobilizacyjny gospodarki Federacji Rosyjskiej, nomenklaturę dóbr materialnych państwowych rezerw materiałowych, normy (wielkość) ich zmagazynowania, nomenklaturę i wielkość dóbr materialnych podlegających ochronie w nieobniżonej rezerwie państwowych rezerw materiałowych, a także wprowadza w życie mobilizacyjne plany gospodarki Federacji Rosyjskiej, gospodarki podmiotów Federacji Rosyjskiej i gospodarki formacji municypalnych,
- 8) sprawuje kierownictwo mobilizacyjnego przygotowania federalnych organów władzy wykonawczej, organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu lokalnego i organizacji niezależnie od form własności, transportu, komunikacji i ludności kraju,
- 9) sprawuje kontrolę nad przygotowaniem organizacji do wypełniania państwowego zamówienia obronnego, dotyczącego produkcji w czasie wojny, nad wypełnieniem przez organizację państwowego zamówienia obronnego, nad sformowaniem, rozwojem i utrzymaniem mocy mobilizacyjnej, a także nad sformowaniem formacji wojskowych przy federalnych organach władzy wykonawczej i przygotowaniem środków transportu podlegających przekazaniu Siłom Zbrojnym Federacji Rosyjskiej zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej,
- 10) ustala zadania mobilizacyjne dla federalnych organów władzy wykonawczej,
- 11) podejmuje uchwały o utworzeniu, reorganizacji i likwidacji państwowych organizacji kompleksu obronno-przemysłowego, organizacji naukowo-badawczych i doświadczalno-konstruktorskich i określa tryb ich reorganizacji i likwidacji,
- 12) określa warunki działalności finansowo-gospodarczej organizacji Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych,
- 13) podejmuje uchwałę o utworzeniu wojskowych zawodowych organizacji kształcących, wojskowych organizacji kształcących wyższego szczebla, szkoleniowych centrów wojskowych, wydziałów szkolenia wojskowego (katedr wojskowych) przy federalnych państwowych organizacjach kształcących wyższego stopnia,

- 14) zatwierdza ustawy o szkoleniowych centrach wojskowych, fakultetach szkolenia wojskowego (katedrach wojskowych) przy federalnych państwowych organizacjach kształcących wyższego stopnia,
- 15) *utracił moc prawną od 1 stycznia 2005 r. – Ustawą Federalną z 22 sierpnia 2004 r. Nr 122 – UF,*
- 16) organizuje opracowanie planów rozmieszczenia na terytorium Federacji Rosyjskiej obiektów z ładunkiem nuklearnym, a także obiektów do likwidacji broni masowego rażenia i odpadów nuklearnych,
- 17) określa tryb przygotowywania przez federalne organy władzy wykonawczej, organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organy samorządu lokalnego, przez organizacje niezależnie od form własności, a także przez właścicieli środków transportu obowiązku wojskowo-transportowego, obywateli Federacji Rosyjskiej do służby wojskowej, ewidencji wojskowej, powołania do służby wojskowej i alternatywnej służby wojskowej, przeprowadzenie ćwiczeń wojskowych,
- 18) zatwierdza ustawy o ewidencji wojskowej, powołaniu do służby wojskowej, przygotowania obywateli Federacji Rosyjskiej do służby wojskowej, trybie pozostawania obywateli Federacji Rosyjskiej jako mobilizacyjne rezerwy ludzkie, przeprowadzenia ćwiczeń wojskowych, a także ewidencyjny rejestr specjalności wojskowych,
- 19) *utracił moc prawną od 1 lutego 2011 r. – Ustawą Federalną z 23 grudnia 2010 r. Nr 377 – UF,*
- 20) określa organizację, zadania i opracowuje ogólne plany obrony cywilnej,
- 21) określa tryb udzielania i wykorzystania dla potrzeb Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych ziem i innych zasobów naturalnych,
- 22) określa sposób przekazania w darowiźnie, oddania w dzierżawę, sprzedaży i likwidacji uzbrojenia i techniki wojennej, obiektów obronnych i innego mienia wojskowego,
- 23) organizuje kontrolę eksportu uzbrojenia i techniki wojennej, materiałów strategicznych, technologii i produkcji o podwójnym przeznaczeniu,
- 24) określa tryb wydatkowania środków, wydzielonych na obronę z budżetu federalnego, a także źródła finansowania Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych, zaangażowanych w wypełnianie zadań niezwiązanych z ich przeznaczeniem,

- 25) prowadzi międzynarodowe negocjacje w kwestiach dotyczących współpracy wojskowej i zawiera stosowne międzynarodowe porozumienia,
- 26) ustanawia tryb kompensacji wydatków, poniesionych przez organizacje i obywateli Federacji Rosyjskiej, w związku z wykorzystaniem ich mienia dla potrzeb obrony,
- 27) wykonuje inne uprawnienia w zakresie obrony, nałożone na niego przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej, ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej i dekrety Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Rozdział III

Funkcje organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu lokalnego i organizacji, obowiązki osób urzędowych, prawa i obowiązki obywateli Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony (art. 7-9)

Artykuł 7. Funkcje organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej i organów samorządu lokalnego w zakresie obrony

Organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej i organy samorządu lokalnego we współpracy z organami administracji wojskowej, w granicach swoich kompetencji zapewniają wykonanie ustawodawstwa w zakresie obrony.

Artykuł 8. Funkcje organizacji i obowiązki ich osób urzędowych w zakresie obrony

1. Organizacje, niezależnie od form własności i zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej:
  - 1) wypełniają umowne zobowiązania, przewidziane kontraktem państwowym, zawartym w celu wypełniania państwowego zamówienia obronnego na utworzenie obiektów infrastruktury wojskowej, zabezpieczenie energetycznych i innych zasobów, produkcję, dostawę i remont uzbrojenia i techniki wojennej, innego mienia wojskowego, a także umowne zobowiązania dotyczące prac zle-

- conych i umożliwienia usług dla potrzeb Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych,
- 2) wypełniają zadania mobilizacyjne dotyczące przygotowania i utworzenia na czas wojny specjalnych formacji,
  - 3) zabezpieczają i biorą udział w wypełnianiu przedsięwzięć dotyczących obrony cywilnej i terytorialnej,
  - 4) realizują przedsięwzięcia przewidziane w mobilizacyjnych planach gospodarczych Federacji Rosyjskiej, gospodarki podmiotów Federacji Rosyjskiej i gospodarki formacji municypalnych, na podstawie umów (kontraktów) zawartych zgodnie z ustawodawstwem i innymi aktami prawnymi Federacji Rosyjskiej,
  - 5) wypełniają wojskowo-transportowe obowiązki w trybie ustanowionym przez Rząd Federacji Rosyjskiej,
  - 6) dokonują wojskowej rejestracji pracowników i zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej powierzają dla potrzeb obrony budynki, budowle, środki transportu i inne mienie, będące ich własnością, z kompensacją poniesionych wydatków w trybie ustanowionym przez Rząd Federacji Rosyjskiej,
2. Osoby urzędowe organizacji niezależnie od form własności:
- 1) powinny wypełniać swoje obowiązki w zakresie obrony, przewidziane dla nich ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej,
  - 2) tworzą pracownikom warunki konieczne do wypełniania przez nich obowiązku wojskowego zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej,
  - 3) okazują wsparcie przy tworzeniu organizacji, których działalność skierowana jest na umocnienie obrony.

Artykuł 9. Prawa i obowiązki obywateli Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony

Obywatele Federacji Rosyjskiej:

- 1) wypełniają obowiązek wojskowy zgodnie z ustawą federalną,
- 2) biorą udział w przedsięwzięciach dotyczących obrony cywilnej i terytorialnej,
- 3) mogą tworzyć organizacje i stowarzyszenia społeczne przyczyniające się do wzmocnienia obrony,
- 4) w czasie stanu wojennego, na żądanie federalnych organów władzy wykonawczej, dzierżawią budynki, budowle, środki transportu i inne mienie będące ich własnością, z kolejną kompensacją

poniesionych wydatków, w trybie, ustanowionym przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

Rozdział IV

Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe

(art. 10-17)

Artykuł 10. Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej i ich przeznaczenie

1. Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, będące państwową organizacją wojskową, stanowią podstawę obrony Federacji Rosyjskiej.
2. Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej są przeznaczone do odparcia agresji skierowanej przeciwko Federacji Rosyjskiej, do zbrojnej ochrony jedności i nienaruszalności terytorium Federacji Rosyjskiej, a także do wypełnienia zadań zgodnie z federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi i umowami międzynarodowymi Federacjami Rosyjskiej.
- 2-1. W celu ochrony interesów Federacji Rosyjskiej i jej obywateli, podtrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, formacje Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej mogą być operatywnie wykorzystane za granicami terytorium Federacji Rosyjskiej zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego, międzynarodowymi umowami Federacji Rosyjskiej i niniejszą Ustawą Federalną w celu rozwiązania następujących zadań:
  - 1) odparcie napaści zbrojnej na formacje Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, inne wojska lub organy rozlokowane poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej,
  - 2) odparcie lub zażegnanie zbrojnej napaści na inne państwo, które zwróciło się do Federacji Rosyjskiej ze stosowną prośbą,
  - 3) ochrona obywateli Federacji Rosyjskiej za granicami terytorium Federacji Rosyjskiej od zbrojnej napaści na nich,
  - 4) zwalczanie piractwa i zapewnienie bezpieczeństwa żeglugi.
3. Zaangażowanie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej w wypełnianie zadań z użyciem uzbrojenia niezgodnie z ich przeznaczeniem może nastąpić tylko za zgodą Prezydenta Federacji Rosyjskiej zgodnie z ustawami federalnymi.

4. Użycie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej do wypełnienia zadań zgodnie z międzynarodowymi umowami Federacji Rosyjskiej realizowane jest na warunkach i w trybie zastrzeżonych w tych umowach i ustanowionych ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.
5. Działalność Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej prowadzona jest zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi, aktami prawnymi Prezydenta Federacji Rosyjskiej i innymi aktami prawnymi Prezydenta Federacji Rosyjskiej.
6. Część składu Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej może wchodzić w skład połączonych Sił Zbrojnych lub znajdować się pod zjednoczonym dowództwem zgodnie z umowami międzynarodowymi Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 10-1. Operatywne wykorzystanie jednostek Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej za granicami terytorium Federacji Rosyjskiej

1. Uchwałę o operatywnym wykorzystaniu jednostek Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej za granicami terytorium Federacji Rosyjskiej, zgodnie z ustępem 2-1 artykułu 10 niniejszej Ustawy Federalnej, podejmuje Prezydent Federacji Rosyjskiej na podstawie odpowiedniej uchwały Rady Federacji Zgromadzenia Federacyjnego Federacji Rosyjskiej.
2. Ogólną liczbę jednostek Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, obszary ich działania, zadania stojące przed nimi i okres wykorzystania tych jednostek określa Prezydent Federacji Rosyjskiej.
3. Kompletowanie jednostek Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej przez żołnierzy, personel cywilny, zabezpieczenie w środki materialno-techniczne i udzielenie wchodzącym w ich skład wojskowym i personelowi cywilnemu medycznego i innego rodzaju zabezpieczenia przeprowadza Ministerstwo Obrony Narodowej Federacji Rosyjskiej.
4. Uchwałę o przedterminowym odwołaniu formacji Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej podejmuje Prezydent Federacji Rosyjskiej lub na jego polecenie Ministerstwo Obrony Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 10-2. Zabezpieczenie lotów sąd powietrznych Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej

Nawigacyjna obsługa lotów statków powietrznych Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej (organizacja i obsługa ruchu lotniczego, zabezpieczenie

łączności lotniczej, udzielenie informacji nawigacyjnej i meteorologicznej, poszukiwanie i ratunek), radio- i świetlno-techniczne, inżynieryjno-lotnicze, lotniskowe, awaryjno-ratunkowe i inne zabezpieczenie lotów takich sąd powietrznych (z wyłączeniem lotów, związanych z komercyjnymi przewozami lotniczymi) prowadzona jest bez pobierania opłat.

Przepisy artykułu 10-2 niniejszej Ustawy Federalnej [*w redakcji Ustawy Federalnej z 5 kwietnia 2011 r. Nr 46 – UF*] w części realizowania bez pobierania opłaty radio- i świetlno-technicznego, inżynieryjno-lotniczego, lotniskowego, awaryjno-ratunkowego i innego zabezpieczenia lotów sądów powietrznych Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej i sądów powietrznych wojsk wewnętrznych (z wyłączeniem lotów związanych z komercyjnymi lotniczymi przewozami) stosuje się od 1 kwietnia 2014 r. – ustęp 2 artykułu 4 Ustawy Federalnej z 5 kwietnia 2011 r. Nr 46 – UF.

Artykuł 11. Ogólny skład Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej

Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej składają się z centralnych organów administracji wojskowej, zrzeseń, formacji, jednostek i organizacji, które wchodzi w typy i rodzaje wojsk Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej i w wojska niewchodzące w typy i rodzaje wojsk Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 11-1. Zarządy zrzeseń, zarządy zjednoczeń i jednostki wojskowe Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej w charakterze osób prawnych

1. Zarząd zrzeczenia, zarząd zjednoczenia i jednostka wojskowa Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej mogą stać się osobą prawną w formie federalnej instytucji urzędowej.
2. Decyzję o utworzeniu w charakterze osoby prawnej zarządu sformowanego zrzeczenia, zarządu sformowanego zjednoczenia lub sformowanej jednostki wojskowej Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, a także o reorganizacji lub likwidacji wskazanej osoby prawnej podejmowane jest przez Ministra Obrony Federacji Rosyjskiej.
3. W przypadku ponownego formowania zrzeczenia, zjednoczenia, jednostki wojskowej Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej prowadzona jest reorganizacja (likwidacja) odpowiedniej osoby prawnej.
4. Zarządy zrzeseń, zarządy zjednoczeń i jednostki wojskowe Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej w charakterze osób prawnych funkcjonują na podstawie jedynego statutu, zatwierdzonego przez Ministra Obrony Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 12. Kompletowanie składu personalnego Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej

1. Skład osobowy Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej stanowią wojskowi i osoby personelu cywilnego (federalni państwowi urzędnicy cywilni i pracownicy) Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej.
2. Kompletowanie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej realizowane jest zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej:
  - 1) wojskowymi – w drodze powołania obywateli Federacji Rosyjskiej do służby wojskowej na zasadzie eksterytorialności i w drodze dobrowolnego wstąpienia obywateli Federacji Rosyjskiej (obcokrajowców) do służby wojskowej,
  - 2) federalnymi urzędnikami cywilnymi,
  - 3) pracownikami.
3. Wykaz stanowisk wojskowych, które mogą być obsadzone przez personel cywilny Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej (z wyjątkiem stanowisk wojskowych, dla których etatowo przewidziano oficerów z wyższym stopniem wojskowym, stanowiska wojskowe, które mogą być obsadzone przez federalnych państwowych urzędników cywilnych), ustala Minister Obrony Federacji Rosyjskiej.
4. *Ustępną moc od 1 stycznia 2013 r. – Ustawą Federalną z 30 grudnia 2012 r. Nr 288 – UF.*

Artykuł 13. Kierownictwo i dowodzenie Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej

1. Kierownictwo Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej sprawuje Prezydent Federacji Rosyjskiej – Najwyższy Głównodowodzący Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej.
Naczelnym Głównodowodzącym Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej w granicach swoich pełnomocnictw wydaje rozkazy i dyrektywny Naczelnego Głównodowodzącego Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej podlegające wykonaniu przez Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe.
2. Zarządzanie Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej sprawuje Minister Obrony Federacji Rosyjskiej poprzez Ministerstwo Obrony Federacji Rosyjskiej.
3. Kierownictwo i zarządzanie Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej, szkolenie składu personelu Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej prowadzone jest w narodowym języku Federacji Rosyjskiej.

4. Przywództwo i kierowanie Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej w czasie wojny sprawowane jest zgodnie z federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi, aktami prawnymi Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 14. Podstawowe zadania Ministerstwa Obrony Federacji Rosyjskiej

Artykuł utracił moc prawną od 1 lipca 2004 r. – Ustawą Federalną z 29 czerwca 2004 r. Nr 58 – UF.

Artykuł 15. Podstawowe zadania Sztabu Generalnego Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej

Artykuł utracił moc prawną od 1 lipca 2004 r. – Ustawą Federalną z 29 czerwca 2004 r. Nr 58 – UF.

Artykuł 16. Rozmieszczenie Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej

1. Dyslokacja zrzeszeń, formacji i jednostek wojskowych Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej prowadzona jest zgodnie z zadaniami obrony i społeczno-ekonomicznymi warunkami miejsc dyslokacji.
2. Ponowna dyslokacja jednostek wojskowych i pododdziałów w granicach terytorium przekazanego w użytkowanie Ministerstwu Obrony Federacji Rosyjskiej, przeprowadzona jest na podstawie decyzji Ministra Obrony Federacji Rosyjskiej, a od formacji i wyżej – na podstawie decyzji Prezydenta Federacji Rosyjskiej.
3. Dyslokację zrzeszeń, formacji i jednostek wojskowych Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej za granicami terytorium Federacji Rosyjskiej dopuszcza się na podstawie umów międzynarodowych Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 17. Inne wojska, formacje i organy wojskowe

1. Utworzenie (rozwiązanie), działalność i kompletowanie innych wojsk, formacji i organów wojskowych, a także dowodzenie nimi realizowane jest zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi, aktami prawnymi Prezydenta Federacji Rosyjskiej i innymi aktami prawnymi Federacji Rosyjskiej.

2. Inne wojska, formacje i organy państwowe:
  - 1) uczestniczą w opracowaniu Planu użycia Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, Planu operatywnego wyposażenia terytorium Federacji Rosyjskiej w celach obrony, państwowych programów uzbrojenia i rozwoju kompleksu obronno-przemysłowego,
  - 2) uczestniczą wspólnie z Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej w odparciu agresji przeciwko Federacji Rosyjskiej zgodnie z Planem użycia Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej,
  - 3) organizują przygotowanie do wspólnego z Siłami Zbrojnymi Federacji Rosyjskiej działań w celach obrony,
  - 4) uczestniczą w przygotowaniu obywateli Federacji Rosyjskiej do służby wojskowej,
  - 5) zabezpieczają realizację przedsięwzięć dotyczących operatywnego wykorzystania terytorium Federacji Rosyjskiej i przygotowania w celach obrony,
  - 6) zjednują Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej do wspólnego operatywnego i mobilizacyjnego przygotowania,
  - 7) wypełniają inne zadania w zakresie obrony zgodnie z federalnymi konstytucyjnymi ustawami, ustawami federalnymi i aktami prawnymi Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Kwestie koordynacji działalności innych wojsk, formacji i organów wojskowych dotyczących wypełnienia zadań w zakresie obrony, a także koordynacji, tworzenia i rozwoju innych wojsk i formacji wojskowych określa Prezydent Federacji Rosyjskiej.

Rozdział V

Stan wojny. Stan wojenny. Mobilizacja

Obrona cywilna. Obrona terytorialna

(art. 18-22)

Artykuł 18. Stan wojny

1. Stan wojny ogłaszany jest Ustawą Federalną w przypadku zbrojnego napadu na Federację Rosyjską przez inne państwo lub grupę państw, a także w przypadku konieczności wypełnienia umów międzynarodowych Federacji Rosyjskiej.
2. Od chwili ogłoszenia stanu wojny lub faktycznego początku działań wojennych rozpoczyna się czas wojny, który upływa w chwili ogło-

szenia zaprzestania działań wojennych, ale nie wcześniej niż dzień ich faktycznego zaprzestania.

Artykuł 19. Stan wojenny

1. Podstawy i tryb wprowadzenia oraz zniesienia stanu wojennego, a także reżim stanu wojennego określa konstytucja Federacji Rosyjskiej i Federalna Ustawa Konstytucyjna.
2. Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, inne wojska, formacje i organy wojskowe działają w okresie funkcjonowania stanu wojennego zgodnie z ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego i międzynarodowymi umowami Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi, aktami prawnymi Prezydenta Federacji Rosyjskiej i z innymi aktami prawnymi Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 20. Mobilizacja

Tryb przygotowania i przeprowadzenia mobilizacji określają ustawy federalne, akty prawne Prezydenta Federacji Rosyjskiej i inne akty prawne Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 21. Obrona cywilna

Zadania, organizację i prowadzenie obrony cywilnej określa się zgodnie z Ustawą Federalną.

Artykuł 22. Obrona terytorialna

1. Obrona terytorialna – system przedsięwzięć realizowanych w okresie obowiązywania stanu wojennego, dotyczących ochrony i obrony wojennych, ważnych państwowych i specjalnych obiektów, obiektów zabezpieczających funkcjonowanie ludności, funkcjonowanie transportu, komunikacji i łączności, obiektów energetyki, obiektów przedstawiających podwyższone niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia ludzi i dla otaczającego nas środowiska naturalnego, dotyczących walki z dywersyjno-wywiadowczymi formacjami obcych państw i nielegalnymi formacjami zbrojnymi, wykrycia, ostrzeżenia, zapobieżenia, minimalizacji i likwidacji następstw ich dywersyjnej, wywiadowczej i terrorystycznej działalności w celu stworzenia sprzyjających warunków

- ków do funkcjonowania wskazanych obiektów i wykorzystania Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych i specjalnych formacji utworzonych na czas wojny.
2. Obrona terytorialna prowadzona jest na terytorium Federacji Rosyjskiej lub na poszczególnych obszarach, gdzie wprowadzono czas wojenny, z uwzględnieniem środków, używanych w okresie obowiązywania stanu wojennego.
  3. Sposób organizacji, rozwijanie i prowadzenie obrony terytorialnej, funkcje organów zarządzania wojennego, organów upoważnionych w zakresie dowodzenia innymi wojskami, formacjami wojskowymi, organami i utworzonymi na stan wojenny specjalnymi formacjami, federalnych organów władzy wykonawczej i ich organów terytorialnych, organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu lokalnego i organizacji w zakresie obrony terytorialnej określa Ustawa o obronie terytorialnej Federacji Rosyjskiej.
  4. W podmiotach Federacji Rosyjskiej, na terytorium (części terytorium) którym wprowadzono stan wojenny, od chwili funkcjonowania stanu wojennego (wojny) w trybie określonym przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej tworzy się międzyresortowe organy koordynujące (dalej – sztaby obrony terytorialnej).
  5. Działalność sztabów obrony terytorialnej regulowana jest poprzez ustawy federalne, inne akty prawne Federacji Rosyjskiej, a także akty podmiotów Federacji Rosyjskiej i municypalne akty prawne przyjęte w celach wypełnienia ustawodawstwa federalnego w zakresie obrony.
  6. Kierownikami sztabów obrony terytorialnej są najwyżsi urzędnicy podmiotów Federacji Rosyjskiej (kierownicy wyższych organów wykonawczych władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej), szefowie jednostek municypalnych, którzy ponoszą personalną odpowiedzialność za wypełnianie obowiązków w zakresie obrony terytorialnej, nałożoną na nich ustawami federalnymi i poprzez inne akty prawne Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony terytorialnej.
  7. Zadania sztabów obrony terytorialnej:
    - 1) zapewnienie koordynacji wspólnych działań organów, jednostek i organizacji, wypełniających przedsięwzięcia dotyczące obrony terytorialnej na terytorium właściwego podmiotu Federacji Rosyjskiej, jednostki municypalnej,
    - 2) zapewnienie koordynacji przedsięwzięć dotyczących obrony terytorialnej z przedsięwzięciami zapewniającymi reżim stanu wojennego, przedsięwzięciami mobilizacyjnymi, przedsięwzięciami dotyczącymi obrony obywatelskiej i przeciwdziałaniu terroryzmo-

- wi, prowadzonymi na terytorium właściwego podmiotu Federacji Rosyjskiej, jednostki municypalnej.
8. Sztaby obrony terytorialnej posiadają następujące uprawnienia podstawowe:
    - 1) opracowują projekty aktów prawnych właściwego podmiotu Federacji Rosyjskiej – projekty municypalnych aktów prawnych właściwej jednostki municypalnej dotyczące wypełnienia przedsięwzięć odnoszących się do obrony terytorialnej,
    - 2) zapewniają wykonanie przedsięwzięć dotyczących obrony terytorialnej na terytorium właściwego podmiotu Federacji Rosyjskiej, jednostki municypalnej,
    - 3) kontrolują stan sił i środków utworzonych przez organy władzy wykonawczej właściwego podmiotu Federacji Rosyjskiej, właściwej jednostki municypalnej w celu wypełnienia przedsięwzięć odnoszących się do obrony terytorialnej.
  9. Sztaby obrony terytorialnej wypełniają także inne pełnomocnictwa w zakresie obrony terytorialnej przewidziane w normatywnych aktach Federacji Rosyjskiej.
  10. Sztaby obrony terytorialnej w granicach swoich pełnomocnictw ponoszą odpowiedzialność za stan sił i środków, utworzonych przez organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, jednostki municypalnej w celu wypełnienia przedsięwzięć odnoszących się do obrony terytorialnej oraz rozporządzają tymi siłami i środkami.

Rozdział VI **Przepisy końcowe** **(art. 23-29)**

Artykuł 23. Reformowanie innych wojsk i formacji wojskowych

Artykuł usunięty od 6 stycznia 2000 r. – Ustawą Federalną z 30 grudnia 1999 r. Nr 223 – UF.

Artykuł 24. Ograniczenie działalności partii politycznych i stowarzyszeń w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojskach, formacjach i organizacjach wojskowych

1. Działalność partii politycznych, a także innych stowarzyszeń, mających na względzie cele polityczne, jak również tworzenie ich struktur

- w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, w innych wojskach, formacjach i organach wojskowych jest niedopuszczalna.
2. W Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojskach, formacjach i organach wojskowych zabrania się prowadzenia dowolnej propagandy politycznej i agitacji, w tym przedwyborczej.
  3. Zabrania się wykorzystywania stanowisk etatowych i środków finansowych Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojsk, formacji i organów wojskowych do tworzenia struktur i prowadzenia działalności partii politycznych, a także innych zrzeszeń społecznych, mających na względzie cele polityczne.

Artykuł 25. Zabezpieczenie praworządności w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojskach, formacjach i organach wojskowych

1. Nadzór nad praworządnością w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojskach, formacjach i organach wojskowych sprawuje Prokurator Generalny Federacji Rosyjskiej i podlegli mu prokuratorzy.
2. Prowadzeniem dochodzeń w sprawie przestępstw w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojskach, formacjach i organach wojskowych zajmują się sędziowie śledczy zgodnie z trybem ustanowionym w ustawodawstwie karno-procesowym Federacji Rosyjskiej.
3. Wymiar sprawiedliwości w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, innych wojskach, formacjach i organach wojskowych sprawowany jest przez sądy zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.
4. Żandarmeria Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej bierze udział w zabezpieczeniu praworządności w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 25-1. Żandarmeria Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej

1. Żandarmeria Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej (dalej w niniejszym artykule – żandarmeria) przeznaczona jest do ochrony życia, zdrowia, praw i wolności żołnierzy Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, osób personelu cywilnego, obywateli uczestniczących w wojskowych zbiórkach w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, do zabezpieczenia w Siłach Zbrojnych Federacji Rosyjskiej praworządności, porządku prawnego, dyscypliny wojskowej, bezpieczeństwa ruchu drogowego, ochrony obiektów Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej, a także w granicach swojej kompetencji do przeciwdziałania przestępczości i innych chronionych ustawą stosunków prawnych w zakresie obrony.

2. Podstawowe kierunki działalności, funkcje i pełnomocnictwa żandarmerii określają federalne ustawy konstytucyjne, ustawy federalne, regulaminy ogólnowojskowe, Statut żandarmerii Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej i inne akty prawne Federacji Rosyjskiej.
3. Kierownictwo żandarmerii wojskowej sprawuje Minister Obrony Federacji Rosyjskiej.
4. Żandarmeria wchodzi w skład Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej. Strukturę organizacyjną, skład i etatową liczebność organów, formacji wojskowych i pododdziałów żandarmerii określa Minister Obrony Federacji Rosyjskiej w granicach ustalonej liczby etatów żołnierzy i personelu cywilnego Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej.
5. Żołnierze żandarmerii mają prawo stosować siłę fizyczną, w tym bojowe sposoby walki, środki specjalne, broń palną, bojową i specjalną technikę w sytuacjach i trybie, które przewidziane są w federalnych ustawach konstytucyjnych, ustawach federalnych, regulaminach ogólnowojskowych i Statucie żandarmerii Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 26. Finansowe zabezpieczenie obrony

1. Realizacja przedsięwzięć w zakresie obrony, zgodnie z niniejszą Ustawą Federalną, jest finansowym obowiązkiem Federacji Rosyjskiej.
2. Wydatki na wypełnienie zadań przez Siły Zbrojne Federacji Rosyjskiej, które nie są związane z ich przeznaczeniem, realizowane są na podstawie uchwały Rządu Federacji Rosyjskiej zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 27. Odpowiedzialność za naruszenie ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej w zakresie obrony

Osoby urzędowe organów władzy państwowej Federacji Rosyjskiej, organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organów samorządu lokalnego, organizacji niezależnie od form własności i obywatele, winni niewypełnienia nałożonych na nich obowiązków, dotyczących obrony lub przeszkadzający w wypełnieniu zadań obrony ponoszą odpowiedzialność zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 28. Wejście w życie niniejszej Ustawy Federalnej

1. Niniejsza Ustawa Federalna wchodzi w życie z dniem jej oficjalnego opublikowania.

2. Przedkłada się niniejszą Ustawę Federalną Prezydentowi Federacji Rosyjskiej i zleca Rządowi Federacji Rosyjskiej dostosowanie swoich aktów normatywnych do zgodności z niniejszą Ustawą Federalną.

Artykuł 29. O uznaniu niektórych aktów ustawodawczych za tracące moc prawną w związku z przyjęciem niniejszej Ustawy Federalnej

W związku z przyjęciem niniejszej Ustawy Federalnej uznaje się za tracące moc prawną:

- 1) Ustawę Federacji Rosyjskiej O obronie (Dziennik Ustawodawstwa Zjazdu Deputowanych Ludowych Federacji Rosyjskiej i Rady Najwyższej Federacji Rosyjskiej, 1992, Nr 42, art. 2331),
- 2) Rozporządzenie Rady Najwyższej Federacji Rosyjskiej O trybie wprowadzenia w życie Ustawy Federacji Rosyjskiej O obronie (Dziennik Ustawodawstwa Zjazdu Deputowanych Ludowych Federacji Rosyjskiej i Rady Najwyższej Federacji Rosyjskiej, 1992, Nr 42, art. 2322).

Prezydent
Federacji Rosyjskiej
Borys Jelcyn

Moskwa, Kreml
31 maja 1996 roku
N 61 – UF

Redakcja dokumentu z uwzględnieniem
zmian i uzupełnień przygotowana
Przez AO „Kodeks”

Thum. i oprac. *Krystian Nowak**

---

* Dr, Uniwersytet Rzeszowski.